

KOMISJA ODWOŁAWCZA
PRZY POLSKIM KLUBIE WYŚCIGÓW KONNYCH

ul. Puławska 266, 02-684 Warszawa

e-mail: pkwk@pkwk.org

Warszawa, 18 września 2024 roku

ORZECZENIE nr 29/2024

Komisja Odwoławcza w składzie:

1. Iwona Chojnowska – Przewodniczący
2. Konrad A. Politowicz
3. Kamila Maryniak
4. Jarosław Koch

po rozpoznaniu na posiedzeniu 18 września 2024 roku odwołania złożonego przez dżokeja Kamila Grzybowskiego od orzeczenia Komisji Technicznej na Torze Wyścigowym Warszawa - Służewiec nr 122 z 7 września 2024 roku, orzeka:

1. **zmienić zaskarżone Orzeczenie Komisji Technicznej na Torze Wyścigowym Warszawa – Służewiec nr 122 z 7 września 2024 roku w ten sposób, że z podstawy prawnej rozstrzygnięcia usunięte zostają przepisy Zarządzenia Prezesa PKWK nr 28/2024 z 26 czerwca 2024 r., zmienione Zarządzeniem nr 32/2024 z 15 sierpnia 2024 r.,**
2. **w pozostałym zakresie orzeczenie utrzymać w mocy.**

UZASADNIENIE

7 września 2024 roku, po gonitwie nr 9 (232) Komisja Techniczna wydała orzeczenie nr 122, w którym orzekła ukarać dżokeja K. Grzybowskiego, dosiadającego w konia HM Chawlah (nr 5), karą pieniężną w wysokości 150 zł, zarzucając mu, iż przed użyciem bata wobec dosiadanego konia zaniechał wcześniejszego zasygnalizowania koniowi chęci zastosowania tej pomocy. KT zakwalifikowała to zachowanie jako naruszenie przepisów Regulaminu Wyścigów Konnych, przyjmując jako podstawę prawną rozstrzygnięcia §74 pkt 5 lit. d) oraz pkt 6 w zw. z §113 ust. 1 pkt 9 Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 24 marca 2016 r. w sprawie regulaminu wyścigów konnych (Dz. U. z 18 kwietnia 2016 roku, poz. 536) oraz §3 ust. 6 Zarządzenia Prezesa PKWK nr 28/2024 z 26 czerwca 2024 r. w sprawie wymogów technicznych oraz zasad używania bata przez jeźdźców w gonitwach rozgrywanych galopem, zmienionego Zarządzeniem Prezesa PKWK nr 32/2024 z 15 sierpnia 2024 r.

Od tego orzeczenia odwołał się, z zachowaniem terminu, ukarany dż. K. Grzybowski, który zarzuca przedmiotowemu orzeczeniu rażące naruszenie przepisów prawa poprzez przyjęcie jako podstawy odpowiedzialności regulacji wydanych przez Prezesa PKWK, a bez dostatecznej podstawy normatywnej, znajdującej oparcie w ustawie z 18 stycznia 2001 r. o wyścigach konnych i rozporządzeniu (ukaranie za czyn zabroniony nieznany przepisom prawa wyścigowego, który de facto nie stanowi deliktu dyscyplinarnego). Odwołujący się żąda uwolnienia od odpowiedzialności i uchylecia wadliwego orzeczenia KT.

Komisja Odwoławcza przeanalizowała materiał dowodowy w tej sprawie, tj. nagranie video z przebiegu gonitwy oraz rozważyła argumentację dż. K. Grzybowskiego, który w istocie nie neguje samego zdarzenia, przyjętego przez KT jako przyczynek do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego, potwierdzając, że takie zachowanie obwinionego, jak opisane w skarżonym orzeczeniu KT, faktycznie miało miejsce. Kluczowe stało się zatem udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy zachowanie to jest czynem zabronionym na gruncie prawa wyścigowego oraz jaki jest w jego ramach status zarządzeń wydawanych przez Prezesa PKWK.

W pierwszej kolejności należy skupić się na przepisach rozporządzenia, przyjętych przez KT jako podstawa rozstrzygnięcia. W ocenie KO nie budzi wątpliwości, że przepis §113 ust. 1 pkt 9 Rozporządzenia stanowi generalną podstawę odpowiedzialności za zachowania gdzie indziej, odrębnie w rozporządzeniu nie sklasyfikowane jako delikty dyscyplinarne i nie niesie w sobie treści merytorycznej, pozwalającej na kategoryzację takich zachowań, a jedynie precyzuje zasady odpowiedzialności. Zapis „narusza obowiązki określone w przepisach o wyścigach konnych” wprost nakazuje poszukiwania indywidualnych przesłanek odpowiedzialności pośród „przepisów o wyścigach konnych”.

Nie ulega także wątpliwości, że w sytuacji, gdy odpowiedzialność dyscyplinarna, zwłaszcza z katalogiem kar określonym w art. 24 ustawy o wyścigach konnych, stanowi odpowiedzialność quasi-karną, z szerokim zakresem ingerencji w prawa podmiotowe, w tym prawa majątkowe (np. przy stosowaniu sankcji finansowych) oraz osobiste prawa nabyte (np. przy zawieszaniu lub pozbawianiu uprawnień zawodowych), musi się ona opierać na źródłach prawa stosownej rangi, tylko takie bowiem dają się pogodzić z

KOMISJA ODWOŁAWCZA PRZY POLSKIM KLUBIE WYŚCIGÓW KONNYCH

ul. Puławska 266, 02-684 Warszawa

e-mail: pkwk@pkwk.org

---

mechanizmami gwarancyjnymi państwa prawa, gdzie w szczególności regulacje represyjne powinna cechować ich stabilność, przewidywalność i proporcjonalność. Wobec tego, dla ustalania zasad wykonywania określonych funkcji (tu: na wyścigach konnych) konieczne jest zakotwiczenie szczegółowych przepisów na poziomie ustawowym.

Jeżeli sięgnąć do ustawy z 18 stycznia 2001 r. o wyścigach konnych, w jej art.1 zapisano zasadę, iż to ta właśnie ustawa zasadniczo reguluje zasady organizowania wyścigów konnych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Kolejno w art. 2 pkt 12 ustawy prawodawca zdefiniował wiążąco przewinienie dyscyplinarne jako czyn naruszający postanowienia regulaminu wyścigów konnych. Z kolei w art. 10 ust. 1 ustawy zawarto delegację ustawową dla Ministra właściwego do spraw rolnictwa, aby w drodze rozporządzenia ustalił regulamin wyścigów konnych, którego jednak zakres regulacji także sama ustawa nakreśliła (art. 10 ust. 2). Jednym z elementów owej regulacji szczegółowej ma być katalog czynów stanowiących przewinienia dyscyplinarne (art. 10 ust. 2 pkt 17 ustawy), przy czym prawodawca nie pozostawił żadnych wytycznych co do sposobu konstruowania norm odpowiedzialności dyscyplinarnej, a zatem nie ma podstaw dla odmówienia prawidłowości także konstrukcji przepisu §113 ust. 1 pkt 9 rozporządzenia.

Analizując ustawę należy dostrzec także i to, że poza delegacją dla ministra do wypełnienia ogólnych ram ustawy szczegółową treścią na poziomie rozporządzenia, ustawa nie znajduje tu żadnych funkcji dla Prezesa PKWK. Jedyne Rada PKWK posiada odrębną, określoną ustawowo kompetencję do opiniowania projektu regulaminu wyścigów konnych (art. 8 ust. 4 pkt 1 ustawy). Pozwala to na kategoryczne uznanie, że system źródeł prawa wyścigowego, stanowiących podstawy indywidualnej odpowiedzialności dyscyplinarnej, zamyka się w ramach ustawy i rozporządzenia, o którym mowa art. 2 pkt 12 ustawy, tj. w obecnym stanie prawnym rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 24 marca 2016 r. w sprawie regulaminu wyścigów konnych. Natomiast wymaga również dostrzeżenia, że Prezes PKWK, jako organ ustawowo powołany m.in. do nadzoru nad orzecznictwem komisji technicznych oraz komisji odwoławczej (art. 5 ust. 2 pkt 9 w zw. z art. 9 ust. 3 pkt 9 ustawy), może wywierać wpływ na to orzecznictwo, choćby na drodze kształtowania linii interpretacyjnych w zakresie ww. przepisów dyscyplinarnych, co wynika pośrednio z innych funkcji realizowanych przez Prezesa w imieniu PKWK, jak: ustalanie warunków rozgrywania gonitw oraz czuwanie nad ich przestrzeganiem; sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem przepisów dotyczących wyścigów konnych; przyznawanie licencji na trenowanie, dosiadanie i powożenie koni; podejmowanie działań w celu podnoszenia poziomu treningu koni oraz techniki jeździeckiej i in. Niewątpliwie orzecznictwo dyscyplinarne i kształtowanie tą drogą postaw uczestników wyścigów, zachowanie wysokich standardów wykonywania ich obowiązków, poziomu bezpieczeństwa gonitw, zasady fair play, utrzymanie dobrostanu koni i in. kwestie opisane w rozporządzeniu, leżą na poziomie ogólnym w zainteresowaniu PKWK, którego uprawnienia powierzono Prezesowi. Wobec tego, o ile zarządzenia Prezesa PKWK nie stanowią źródła prawa dyscyplinarnego sensu stricto (i tym samym odpowiedzialności), o tyle mogą wyznaczać zasady wykładni przepisów tego prawa, oczywiście nie w kolizji z literą danej normy, ale jedynie tam, gdzie otwarty sposób redakcji pozostawia na to przestrzeń.

Powyższe rozważania w sposób wystarczający uzasadniają rozstrzygnięcie, jak w pkt. 1 sentencji niniejszego orzeczenia Komisji Odwoławczej. Pozostaje jednak do rozważenia, czy zachowanie ujawnione u obwinionego w ogóle narusza przepisy prawa wyścigowego, w jego rozumieniu zgodne z art. 2 pkt 12 ustawy, w szczególności normy przywołane przez KT na podstawie §74 pkt 5 lit. d) oraz pkt 6 rozporządzenia. W ocenie KO tak właśnie jest. Stosunkowo prosta jest kwestia oceny tego zachowania przez pryzmat §74 pkt 6 rozporządzenia, tj. nakazu zachowania poprawnej technicznie jazdy. Już podstawowa wiedza jeździecka pozwala uznać, że wszelkie zachowania nagłe, zaskakujące dla konia, powodujące jego przestraszenie, mogą być brzemienne w skutki, powodując niekontrolowane reakcje zwierzęcia. Potencjalny, negatywny efekt takich reakcji jest tym bardziej niepożądany, gdy miałyby one wystąpić w przebiegu gonitwy, przy dużej prędkości i często niewielkiej odległości między końmi. Ryzyko utraty panowania nad koniem jego jeźdźca, choćby przejściowo, jest prawdopodobne, a nie powinno mieć miejsca, także w aspekcie bezpieczeństwa uczestników wyścigu. Z tego też względu użycie tak szczególnej pomocy, jaką jest bat, powinno być poprzedzane sygnalizacją koniowi, że może to nastąpić, aby zaskoczony nie „poszedł od bata”, zmieniając tempo lub tor jazdy. Wykładnia zagadnienia prawidłowej techniki jazdy mieści się również w kompetencjach Prezesa PKWK, w których była wyżej mowa, jednak termin „poprawnej technicznie jazdy” jest klauzulą generalną, pojemną i pozwalającą na jej uszczegółowienie w toku wykładni. Zatem zarzucenie obwinionemu K. Grzybowskiemu naruszenia §74 pkt 6 rozporządzenia w nakreślonym stanie faktycznym było dopuszczalne, podobnie jak i zastosowanie w konsekwencji przepisu §113 ust. 1 pkt 9 rozporządzenia.

**KOMISJA ODWOŁAWCZA
PRZY POLSKIM KLUBIE WYŚCIGÓW KONNYCH**

ul. Puławska 266, 02-684 Warszawa

e-mail: pkwk@pkwk.org

Zgola podobnie rzecz się ma z §74 pkt 5 lit. d) rozporządzenia, albowiem przepis jest konstrukcją otwartą, podając tylko przykładowe formy „nadużycia” bata, zakazując zaś nadużywania bata in genere. Powoduje to, że można i należy w toku wykładni, która, co należy raz jeszcze podkreślić, nie stanowi tworzenia źródła prawa, ale zabieg jego stosowania, poszukiwać innych jeszcze, niż przywołane przez prawodawcę, przejawów zachowań niepożądanych. Pomocne w tym są przede wszystkim podstawowe metody egzegezy tekstu prawnego, z zastosowaniem jako podstawowej zasady wykładni gramatycznej (językowej), nakazującej rozumienie regulacji zgodnie z regułami języka polskiego. Słownik PWN w odniesieniu do terminu „używać” wskazuje znaczenie: zastosować coś jako środek, narzędzie, natomiast przy słowie „nadużywać”: użyć czegoś ponad miarę, wykorzystywać coś w niewłaściwy sposób. Dla KO bezdyskusyjnie jest, że jakkolwiek używanie bata może się potocznie kojarzyć z uderzaniem, to wachlarz jego stosowania w hippice jest znacząco szerszy i ściśle zależny zarówno od indywidualnych umiejętności jeźdźcy, jak i predyspozycji oraz poziomu wyszkolenia konia. Na konie może oddziaływać już sam widok bata, każdy nim dotyk, dźwięk powietrza przy markowaniu uderzeń itd. Wobec tego także posługiwanie się batem, także gdy nie ma on kontaktu ze zwierzęciem, jest jego używaniem w rozumieniu rozporządzenia. Z kolei zadanie koniowi uderzenia bez uprzedzenia, w świetle uprzedniego wyводу, może stanowić o wykorzystaniu go w niewłaściwy sposób, co podlega sankcjonowaniu. Kwestia opisanego typu szczególnie niepożądanych zachowań w zarządzeniach Prezesa PKWK posiada ten tylko walor, że umożliwia pogłębienie znaczenia przepisów stosowanych przez komisje dyscyplinarne wśród osób podlegających ich kontroli w zakresie stosowania tych przepisów. Ma to zatem znaczenie wychowawcze, edukacyjne, a nie prawotwórcze, gdyż owa treść w rzeczonych przepisach się już zawiera, choć bywa niedostrzegana. Zatem KT była uprawniona do kierowania się w toku stosowania ww. przepisu wytycznymi zawartymi w Zarządzeniu Prezesa PKWK nr 28/2024 z 26 czerwca 2024 r. i 32/2024 z 15 sierpnia 2024 r., wydanym w zakresie jego kompetencji i stosownym rozstrzygnięciem, wszak pozostawiając owe Zarządzenia na marginesie podstawy normatywnej rozstrzygnięcia. Aspekt wpływu na stanowisko KT treści zarządzeń wydawanych przez Prezesa PKWK zasługiwał na odnotowanie ewentualnie w wywodzie uzasadnienia orzeczenia KT.

W związku z tym Komisja Odwoławcza orzekła jak w sentencji.

Podstawa prawna: art. 26 ust. 6 Ustawy z dnia 18 stycznia 2001 r. o wyścigach konnych w zw. art. 109 §2 ustawy Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia oraz art. 437 §1 ustawy Kodeks postępowania karnego, a także §40 ust. 2 i 6 Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 marca 2016 r. w sprawie regulaminu wyścigów konnych.

Pouczenie:

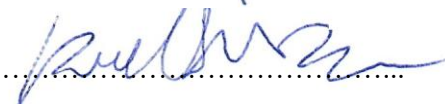
Od niniejszego orzeczenia osobie ukaranej przysługuje odwołanie do sądu rejonowego, właściwego ze względu na miejsce położenia toru wyścigowego. Odwołanie do sądu rejonowego wnosi się w terminie 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia Komisji Odwoławczej wraz z uzasadnieniem. Wniesienie odwołania nie wstrzymuje wykonania orzeczonej kary.

Podpisy Członków Komisji:

1. Iwona Chojnowska – Przewodniczący

.....

2. Konrad A. Politowicz

.....

3. Kamila Maryniak

.....

4. Jarosław Koch

.....